

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ ja Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ muutmise eelnõu seletuskirja juurde

Lisa

Märkuste ja ettepanekutega arvestamise tabel

Kooskõlastaja	Märkused, ettepanekud	Rahandusministeeriumi seisukoht
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Kooskõlastamine märkusteta.	
Välisministeerium	Kooskõlastamine märkusteta.	
Kultuuriministeerium	<p>1. Eelnõu punkti 32 muudatusega võetakse senise termini „valikumetoodika“ asemel kasutusele uus termin „hindamismetoodika“. Samas ei selgitata, mis vahe on valikukriteeriumil, valikumetoodikal või hindamismetoodikal. Valikumetoodika peaks kirjeldama valimist ning hindamismetoodika hindamist. Mis on aga valikukriteeriumi erinevus valikumetoodikast jääb arusaamatuks. Palume seletuskirjas selgitada viidatud terminite sisu.</p> <p>2. Eelnõu punkti 33 täienduse puhul juhime tähelepanu, et seletuskirjal ei ole õigustloovat tähendust. Seletuskirja eesmärk on põhjendada õigusakti vastuvõtmise vajalikkust, eelnõu põhiseisukohti ja sellest tulenevaid muudatusi ning anda ülevaade kaasnevatest mõjudest. Seletuskiri peaks aitama normi tõlgendamisel. Lähenedamine, et seletuskirjas tuleb selgitada eelarve kujunemise aluseid ehk tuua nõ kirjeldav sisuline info selle kohta, mille alusel või mille põhjal mingid summad on leitud, on igati mõistlik. Detailse eelarve toomine seletuskirja ei ole aga kohane, sest eelarve võib muutuda, aga seletuskirja ei muudeta. Eelarve peaks olema kehtestatud TAT-i lisana.</p>	<p>1. Arvestatud, selgitatud seletuskirjas.</p> <p>2. Arvestatud. Eelnõu on täiendatud, eelarve tegevuste lõikes summadena on lisatud käskkirja kohustusliku elemendina (§ 43 lõike 1 täiendatakse punktidega 5 ja 6). Eelarve võib olla nii käskkirjas endas välja toodud kui ka käskkirja lisas. Käskkiri ja selle lisad on üks ühtne dokument. Selgitame, et kuna praktikas kasutatakse käskkirjade eelarvete täpsemal kujundamisel ka igaaastaseid tegevuskavasid, siis on loodud ka selleks võimalus eelnõus.</p>
Haridus- ja Teadusministeerium	1. Eelnõu § 1 punkt 11, millega muudetakse ühendmääruse § 10 lõike 1 punkti 15, mis sõnastatakse järgmiselt:	1. Osaliselt arvestatud. Nõustume, et eelnõus toodud kohustus ei laiene ühissätete määruse artikkel 95 alusel

	<p>„15) esitama rakendusüksusele lihtsustatud kulude ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 95 rakendamise korral hankelepingu sõlmimisel riigihanke viitenumbri, kui riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on võrdne riigihanke rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda, välja arvatud kaudsete kulude korral;“.</p> <p>Leiame, et tegemist on mittevajaliku piirava tingimuse seadmisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 (edaspidi ÜSM) artikli 95 rakendamisele. Juhtisime tähelepanu antud punktis ülereguleerimisele juba ka ühendmääruse muudatuste läbirääkimise ajal ja palusime seletuskirjas välja tuua, mis probleemi ja millise ÜSMi artikli alusel täpsemalt lahendatakse. Kahjuks muudatusettepaneku õiguslikud alused seletuskirjast endiselt puuduvad.</p> <p>ÜSMi artikli 72 lõike 1 punkti e kohaselt tuleb koguda tegevuse kohta andmeid, mis on vajalikud seire, hindamise, finantsjuhtimise, kontrollimise ja auditite jaoks. ÜSMi artikkel 95 loetleb kuludega sidumata rahastamisele kohalduvad nõuded ning nende kohaselt ei ole hangete info ÜSMi artikli 95 puhul asjakohane mitte ühegi ÜSM artikli 72 lõike 1 punktis e nimetatud toiminguga jaoks. Ka kuludega sidumata rahastamise põhimõtetest lähtudes ei ole põhjendatud selle info kogumine ja edastamine ehk need pole omavahel seotud. ÜSMi artikli 95 rakendamine käib ainult läbi tulemuse.</p> <p>Samuti leiame, et ühendmääruse § 10 lõige 1 punkt 15 ühikuhindade puhul ei puutu hanke info asjasse, sest metoodikas pole ette nähtud kasutada infot, kuidas toetuse saaja tulemuse kätte sai, seega ei tekigi kohta, kus peaks hanke info välja tulema ning seda kontrollitaks. See, millist infot kogutakse, on reguleeritud ÜSMi lisa XVII punktis 86. Ka ühtse määra puhul peab toetuse saaja tõendama tegelikult tekkinud kulusid, mille pealt arvutatakse ühtset määra. Et tegelike kulude kohta tuleb esitada hankeid puudutav info, seda toetab ÜSMi lisa XVII p 79. Edasi lähtudes art 72 lõike 1 punktist d ning ka ÜSMi ekspertkomisjoni vastusest antud</p>	<p>toetuse andmisele, seega sellele tulemuspõhisele toetuse andmise viisile tegelike kasusaajate info kogumise kohustus ei kohaldu.</p> <p>Lihtsustatud kulude puhul on Euroopa Komisjon teinud möönduse üksnes kaudsete kulude osas, seega nende puhul ei ole vaja andmeid koguda. Muid erandeid ei ole, seega kohaldub nii ühikuhindade, kindlasummalise makse kui ühtse määra otsestele kuludele. (vt Euroopa Komisjoni RegioWiki platvormil vastus küsimusele QA00270).</p> <p>2. Mitte arvestatud. Majanduskomisjoni teise lugemise muudatusettepanekute loetelus ja selle seletuskirjas (riikliku statistika seaduse ja avaliku teabe seaduse muutmise seadus 794 SE, kättesaadav Riigikogu veebilehel https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnou/d/eelnou/6932ebe8-2dfa-4613-b627-f9c967a3d12f/) on selgitatud: „Seadus määrab andmete ühekordse küsimise põhimõtte, et juriidiline ja füüsiline isik ei pea riigi- kohaliku omavalitsuse või mistahes muid avaliku sisuga ülesandeid täitvale isikule esitama sama informatsiooni, mida nad on juba esitanud mistahes avalike ülesannete täitjale, rohkem kui üks kord.“. Seega kehtib põhimõtte haldusorgani ja isiku vahelises suhtes. ÜSS2021_2027 alusel tegutsevad erinevad isikud erinevates rollides avaliku ülesande täitmisel. Rakendusasutus ja korraldusasutus on mõlemad haldusorganid. Seega nende suhtes ei kehti andmete ühekordse esitamise põhimõtte. Võrdlusena käskkirja alusel elluviija on ÜSS2021_2027 tähenduses võrdsustatud toetuse saajaga, tema ei täida avalikku ülesannet ja tema ja riigi vahelisele suhtele kehtib andmete ühekordse esitamise põhimõtte.</p> <p>Nõustume, et välisvahendid on riigieelarve osa ning eelarvestatakse koos eelarveliste vahenditega RES protsessi. Kui näiteks käskkirja tegevuste eelarve on võimalik tuvastada</p>
--	--	---

	<p>nõude kohalduvuse küsimusele, mis samuti rõhutab, et nõue kehtib ainult ühtse määra aluseks olevatele otsestele kuludele ehk tegelikele kuludele. Samuti pole kindlasummalise makse tingimustes ette nähtud seotust hangetega, ka siin pole põhjust küsida hankeinfot ÜSMi lisa XVII punkt 91 kohaselt.</p> <p>2. Eelnõu § 1 punkt 33 – muudatusega täiendatakse ühendmääruse § 48 lõiget 3 pärast teist lauset lausega: „Toetuse andmise tingimuste käskkirja seletuskirjas selgitatakse panust rakenduskava eesmärgi täitmise, tuuakse välja eelarve kujunemise alused toetatavate tegevuste lõikes, sealhulgas otsesed ja kaudsed kulud, ning meetme ja sekkumise kogusumma, mille raames eristatakse fondi vahendite, riikliku kaasfinantseeringu ja omafinantseeringu summad ning nende osakaalud.“</p> <p>Leiame, et tegemist on ülereguleerimisega, kuna kõik vajalik on ühendmääruses juba reguleeritud ning seletuskiri saab olla ainult tausta selgitav, mitte täiendavaid tingimusi loov. Muudatuse seletuskiri ei too ka välja, mis probleemi muudatusettepanekuga lahendatakse.</p> <p>Toetuse andmise tingimuste (edaspidi TAT) eelarvete kuluefektiivsus on üks seirekomisjoni kohustuslikest valikukriteeriumitest ja ei ole senini tekitanud seirekomisjoni liikmetele küsimusi seni esitatud info ebapiisavuses. Lisaks seni seletuskirjades selgitatud eelarvete kujunemisele on enamus indikaatorite maksumused ja sihttasemete arvutused esitatud ka näitajate passides. Meetmete ja sekkumiste kogusummad on kinnitatud Vabariigi Valitsuse poolt rakenduskava meetmete nimekirjas. Kõik need andmed on sisestatud struktuuritoetuse registrisse (edaspidi SFOS). Seega olemasolevate andmete mitmekordne nõudmine läheb vastuollu avaliku teabe seaduse § 431 lõikega 3, mis sätestab andmete ühekordse küsimise põhimõtte.</p> <p>Korraldusasutus on varem väga rangelt nõudnud antud sätte järgmist elluviijale</p>	<p>KAIS grandikoodide alusel, piisab seletuskirjas viitest asjakohastele KAIS grandikoodidele. Kui see aga ei ole võimalik, tuleb käskkirja seletuskirjas selgitada eelarve kujunemise aluseid.</p> <p>Selgitame, et seletuskirjas on vajalik näidata, mitu sekkumist TAT meetmes planeeritakse ja sekkumiste indikatiivne eelarve. Edaspidi, kui TAT kehtestatakse, saab iga käskkiri endale kindlad tegevused ja eelarve. Seetõttu ei näe me vastuolu.</p> <p>Selgitame, et otseste ja kaudsete kulude eristamine on vajalik, kui meetmes kasutatakse erinevatele tegevustele erinevaid ühtseid määrasid, kuna sellisel juhul ei ole ühtse määra arvutamise alusandmed käskkirjast üheselt väljaarvutatavad. Teie kirjas toodud näites ei ole vajalik kaudsete kulude arvestamiseks alussummat välja arvutada, kuna käskkirjas ettenähtud kõikidele tegevustele ja nendega kaasnevatele kuludele kasutatakse vaid ühte ühtset määra. Eristamine on vajalik erinevate ühtsete määrade kasutamisel ja selleks, et ühtse määra arvutamise alusandmed oleksid infosüsteemi koheselt kantavad. Selleks, et register saaks ühtset määra automaatselt arvestada, on alusandmete sisestamine vajalik. Eelnõus toodud regulatsioon on muudetud, nõue on sätestatud ühendmääruse § 43 lõike 1 punkti 5 käskkirjale kohalduva nõudena.</p>
--	---	---

	<p>TATis kohustuste seadmisel, selgitades, et ühekordne andmete esitamise põhimõte tähendab, et isik esitab riigile andmeid üks kord. See tähendab, et kui riigil on juba samad andmed olemas, siis ei ole enam mõistlik ja vajalik andmeid uuesti küsida. Isikut ei tohi koormata mitu korda esitama andmeid erinevatele haldusorganitele. See on läbiv haldusmenetluse põhimõte, mida kõik haldusorganid peavad järgima. Haldusorganid omavahel saavad omakorda vajadusel andmeid vahetada. Kuna meil on loodud register, siis kõik õigustatud isikud saavad ise andmeid registrist. Välisvahendid on riigieelarve osa ning eelarvestatakse koos eelarveliste vahenditega RES protsessi. Seega leiame, et korraldusasutusel on piisavalt allikaid, kust igal hetkel asjakohaseid andmeid võtta.</p> <p>Juhime ka tähelepanu, et muudatusettepanekuga nõutakse seletuskirjades sekkumiste all olevate summade eristamist, mis on pidevas muutumises kuni viimase TATi valmimiseni. Seega ühe TATi jõustumise hetkeks, kui teised TATid samas sekkumises on alles kavandamisel, võib antud info olla juba muutunud. Seega me ei toeta sellise muutuva info alusel TATide eelarvete sisestamist tegevuste kaupa SFOSi, kuna lõppenud perioodi kogemus näitab, et SFOS ei ole paindlik poliitikakujundamises vajalikele muudatustele ning registri piiratud võimalused takistavad poliitika elluviimist vastavalt vajadustele ning efektiivselt. Lisaks planeeritakse TATi käskkirja jõustumisel eelarved eraldatud rahaliste vahendite täismahus, kuid sel ajal ei pruugi olla tegevuste täpsemad mahud veel lõplikult selged. Seega antud ühendmääruse muudatus on vastuolus ka RES planeerimise protsessiga.</p> <p>Seletuskirjas otseste ja kaudsete kulude eristamine on vastuolus ühendmääruse § 17 punktiga 8, mille kohaselt on kaudsed kulud abikõlbmatud tegelike kulude alusel, v.a lihtsustatud kuludena. Ühendmääruse § 21 sätestab, et kaudseid kulusid arvestatakse ja hüvitatakse ainult ühtse määrana, mida register arvestab automaatselt valitud ühtses</p>	
--	--	--

	<p>määras toetuse maksete juures. Seega on antud kulude eristamine eelarves liigne nõue. Teeme korraldusasutusele ettepaneku viia SFOS võimalikult kiiresti vastavusse perioodi 2021-2027 uute toetuse vormidele kohalduvate nõuetega, et TATide rakendamine saaks toimuda efektiivselt ja minimaalse administratiivse koormusega.</p>	
Siseministeerium	<p>Palume eelnõu § 1 punkti 31 sõnastusse lisada täpsustus siseturvalisuspoliitika fondide kohta järgnevalt:</p> <p>„31) paragrahvi 43 lõiget 1 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:</p> <p>„4) meetmete nimekirjas või siseturvalisuspoliitika fondide puhul rahastamiskavas sätestatud väljundnäitaja, asjakohasel juhul tulemusnäitaja ja projekti spetsiifiline näitaja koos mõõtühikute ning alg- ja sihttasemetega.““</p> <p>Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 47 kohaselt koostatakse siseturvalisuspoliitika fondide kohta rahastamiskava, mitte meetmete nimekiri.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu § 43 lõike 1 punkti 4 täiendatud siseturvalisuspoliitika rahastamiskavaga. Kasutame lühemat teksti, kuna samamoodi on kasutatud §-des 1 ja 50.</p>
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	<p>Eelnõu § 1 punkti 14 kohaselt on tõstetud abikõlblike maksumuse piiri 100 000 eurole, millest alates tuleks ostumenetlus viia läbi riigihangete registris. Eelnõu seletuskirjast ei nähtu, millistel kaalutlustel on tingimusi lõdvendatud. Eelkõige vajaks selgitamist, miks see piir on oluliselt kõrgem kui riigihangete puhul lihthanke piirmäär ning asjade ja teenuste puhul isegi kõrgem kui riigihanke piirmäär, mõlemal juhul tegemist avaliku vahendite kasutamisega. Palume seletuskirja selles osas täpsustada.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.</p>
Kliimaministeerium	<p>Eelkõige teeme ettepaneku muuta määruse muutmise eelnõu punkti 15 sõnastust sõnastades selle nii:</p> <p>15) paragrahvi 11 lõike 7 punkt 3 sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>hinnapäring esitatakse vähemalt kahele omavahel sõltumatule ettevõtjale ning ostumenetluse läbiviimisel hoidutakse huvide konfliktist riigihangete seaduse § 4 punkti 8 tähenduses.</p> <p>1. Määruse eelnõu punktis 3 sõnastatakse paragrahvi 4 lõike 1 punkt 13</p>	<p>Peamine muudatusettepanek arvestatud. Eelnõu § 11 lõike 7 punkti 3 muudetakse ja lisatakse nõue, et pakkujad peavad olema omavahel sõltumatud. Huvide konfliktist hoidumine sätestatakse § 11 lõike 4 punktis 4. Riigihangete seaduse (RHS) § 4 punkti 8 ei viidata, vaid kohandatakse ostumenetlusele ja rakendatakse analoogselt RHS-iga.</p> <p>1. Arvestatud. Täname tähelepanu juhtimise eest. Selgitame, et kohustus tuleneb ühissätete määrusest ja tegemist</p>

	<p>järgmiselt: „13) taotluses on ilma käibemaksuta rahvusvahelist piirmäära ületava maksumusega riigihanke korral nimetatud töövõtja ja töövõtja allhankijate § 11 lõikes 2 nimetatud andmed, kui need on taotluse esitamisel teada;“;</p> <p>Teeme ettepaneku kasutada sõna „allhankija“ asemel sõna „alltöövõtja“, nii nagu on riigihangete seaduses, nt §-s 122.</p> <p>2. Määruse eelnõu punktiga 9 täiendatakse paragrahvi 10 lõiget 1 punktiga 11¹ järgmises sõnastuses: 11¹) järgima projekti elluviimisel „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtet ja tagama toetatava taristu, mille kestvus on vähemalt viis aastat, kliimakindluse, rakendades selleks vajalikke kohanemismeetmeid, kui projektile selline kohustus kohaldub;</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada punkti sõnadega „toetuse andmise tingimustes“ ja sõnastada see järgmiselt: 11¹) järgima projekti elluviimisel „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtet ja tagama toetatava taristu, mille kestvus on vähemalt viis aastat, kliimakindluse, rakendades selleks vajalikke kohanemismeetmeid, kui projektile selline kohustus toetuse andmise tingimustes kohaldub;</p> <p>Peab jääma võimalus, et toetuse andmise tingimustes seatakse sellised vastavuskriteeriumid, mille kohaselt toetatavad tegevused vastavad „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele ning on tagatud kliimakindlus. Sel juhul piisab, kui toetuse taotleja ja toetuse saaja kinnitavad, et järgivad nimetatud põhimõtteid tegevuste elluviimisel ega pea hindama projekti tasandil vastavust „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele või tegema kliimakindluse hindamist.</p> <p>3. Määruse eelnõu punktiga 17 sõnastatakse paragrahvi 11 lõike 9 punkt 2 järgmiselt: (9) Ostumenetluse tulemusena sõlmitavat lepingut võib muuta, kui:</p>	<p>on seal nõutud andmete esitamise kohustusega. Mõistekasutus tuleneb samuti ühissätete määrusest (lisa XVII p 24).</p> <p>2. Mitte arvestatud. Lauseosa „kui projektile selline kohustus kohaldub“ käib kohanemismeetmete kohta ja nende vajadus selgub kliimakindluse hindamisel. Sõnastusettepaneku järgi seataks kohanemismeetmete lisamine olenevalt toetuse andmise tingimuste sõnastusest.</p> <p>Toetuse andmise tingimustega saab määrata, kas esitatakse hindamise tulemused seoses nende põhimõtetega või mitte. Võimalus piirduda kinnituse küsimisega taotlejalt või toetuse saajalt on jätkuvalt olemas, kui toetuse andmise tingimustes ei nõuta eraldi hindamist.</p> <p>3. Arvestatud.</p> <p>4. Mitte arvestatud. Eelistame, et alused ühtiks RHS toodud alustega, kuna nende aluste tõlgendamist toetab kohtupraktika ja see hõlbustab rakendamist. Kui rakendusüksus lähtub RHS aluste analoogiast, on toetuse saajatele lihtsam ja selgem.</p> <p>5. Mitte arvestatud. Kuna § 11 kasutab läbivalt ettevõtja, siis uue mõiste sissetoomine võib segadust tekitada ja ei ole kooskõlas hea õigusloome tavaga, mille kohaselt tuleb kasutada termineid ühetaoliselt. Kui sättes oleks ettevõtja all silmas peetud toetuse saajat, oleks kasutatud toetuse saaja mõistet. Ilmselgelt see ei olnud määrusandja mõte ja tahe.</p> <p>6. Mitte arvestatud. Ettepaneku kohaselt läheks regulatsioon rangemaks, kuna mitteolulised muudatused võivad olla ka sisulised. Teisisõnu, oluline muudatus hõlmab ka sisu – võib teha ka sisulisi muudatusi.</p> <p>7. Osaliselt arvestatud. § 40 on asukohana õige, sest see rakendub nii määrustele kui käskkirjadele.</p> <p>Võimalus piirduda kinnituse küsimisega taotlejalt või toetuse saajalt on jätkuvalt olemas, sest andmed tuleb esitada ainult juhul, kui see nähakse ette toetuse</p>
--	---	---

<p>2) muudatuse ulatus, sisu ja kohaldamistingimused olid ostumenetluse alusdokumentides selgelt, täpselt ja ühemõtteliselt ette nähtud;</p> <p>Sõnad „selgelt“, „täpselt“ ja „ühemõtteliselt“ on siin sisuliselt samatähenduslikud ja ebaolulised ning mineviku vormis. Teeme ettepaneku sõnastada punkt järgmiselt:</p> <p>2) muudatuse ulatus, sisu ja kohaldamistingimused on ostumenetluse dokumentides sätestatud;</p> <p>4. Määruse eelnõu punktiga 17 sõnastatakse paragrahvi 11 lõike 9 punkt 3 järgmiselt:</p> <p>(9) Ostumenetluse tulemusena sõlmitavat lepingut võib muuta, kui:</p> <p>3) samalt ettevõtjalt ostetakse täiendavaid asju, teenuseid või ehitustöid, mille järele on toetuse saajal tekkinud vajadus ja mida ostumenetluse alusdokumendid ei sisaldanud, juhul kui ettevõtja vahetamine põhjustaks toetuse saajale olulist ebamugavust või märkimisväärsed lisakulusid ega oleks majanduslikel või tehnilistel põhjustel võimalik;</p> <p>Sõna „võimalik“ muudab eelneva kasutuskõlbmatuks, kuna mingil viisil on iga asi võimalik. Sellega on probleeme riigihangete seaduse rakendamisel ja tõlgendamisel. Teeme ettepaneku asendada sõna „võimalik“ mõistega „äärmiselt ebamõistlik“ (vt kohtulahendit 3-22-1927 p 12.4).</p> <p>5. Määruse eelnõu punktiga 17 sõnastatakse paragrahvi 11 lõike 9 punkt 5 järgmiselt:</p> <p>(9) Ostumenetluse tulemusena sõlmitavat lepingut võib muuta, kui:</p> <p>5) muudatuse tingivad toetuse saajast tulenevad asjaolud, mille tulemusel ei muutu lepinguliste kohustuste vahekord ettevõtja kasuks.</p> <p>Kuna toetuse saaja on ise ka ettevõtja, teeme ettepaneku kasutada siin sõna „ettevõtja“ asemel sõna „lepingupartner“ või „pakkuja“.</p>	<p>andmise tingimustes. Kui nõuet ei nähta ette, siis võib rakendada kinnituse küsimist või vastavuskriteeriumite järgimist.</p> <p>„Andmete“ all ei ole mõeldud kinnituse andmist. Selguse mõttes asendame sõna "andmed" sõnapaariga „hindamise tulemused“, mis tähendab, et kinnituse andmine on võimalik ning andmete esitamise all on mõeldud hindamise tulemusi.</p> <p>Lisa 2 ja 3 ei ole vormid vaid andmekoosseisud ehk nendes sisalduvat infot võib esitada mitmesugusel kujul. Lisame lisadesse 2 ja 3 täpsustuse, et tegu on miinimumnõuetega.</p> <p>Info kliimaneutraalsuse kohta peab olema alati esitatud, kuid olenevalt juhtudest piisab lühiselgitusest. Kui taristu kuulub objektide hulka, kus ei ole vaja hinnata CO2-jalajälge, siis saab taotleja sellele viidata (nt taotlusvormil ühe lausega).</p> <p>Lisame seletuskirja juurde "Ei kahjusta oluliselt" põhimõttele vastavuse selgituse.</p> <p>Täpsustame seletuskirjas, et muudatused ei ole tagasiulatuva mõjuga ja ei mõjuta kehtivaid toetuse andmise tingimusi.</p> <p>8. Osaliselt arvestatud. Täiendame § 7 lõike 2 sõnastust ja kasutame edaspidi lühendit hindamismetoodika. Nii väldime eelnõu tekstis pikka väljendit „valikukriteeriume ja -metoodikat täpsustav hindamismetoodika“.</p> <p>Täiendamise ettepanek nr 1. Mitte arvestatud. Ühendmääruse § 10 lg 3 ja § 11 ei ole omavahel olemuslikult seotud. Ostumenetluse sätted kohalduvad mittehankijale. § 10 lg 3 kohaldub partnerile, kui toetuse saaja peab järgima RHS-i.</p> <p>Täiendamise ettepanek nr 2. Mitte arvestatud. Lihtsustatud kulude puhul tuleb sarnaselt tegelike kuludega järgida horisontaalseid põhimõtteid ja mitte kahjustada EL finantshuve (vältida huvide konflikti, pettust, kelmust, korruptsiooni). Euroopa Komisjon on oma uues lihtsustatud kulude juhendi</p>
---	--

	<p>6. Määruse eelnõu punktiga 17 sõnastatakse paragrahvi 11 lõike 10 punkt 8 järgmiselt: (10) Toetuse saaja ei ole kohustatud lõikes 3 kirjeldatud ostumenetlust korraldama, kui: 8) varasema ostumenetluse käigus ei ole esitatud ühtegi pakkumust või ükski esitatud pakkumustest ei ole ostumenetluse alusdokumentidele vastav ja esialgseid ostumenetluse tingimusi oluliselt ei muudeta ;</p> <p>Teeme ettepaneku asendada lause osa „tingimusi oluliselt ei muudeta“ sõnadega „tingimusi sisuliselt ei muudeta“. Selliselt oleks mõte selgem.</p> <p>7. Määruse eelnõu punktiga 28 täiendatakse paragrahvi 40 lõikega 21 järgmises sõnastuses: „(21) Kui toetuse andmise tingimustes nähakse ette nõue esitada andmed toetatava tegevuse „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse või toetatava taristu kliimakindluse tagamise kohta, esitab taotleja või toetuse saaja hindamise tulemused vastavalt määruse lisale 2 või 3.“;</p> <p>Esmalt palume üle vaadata, kas punktiga muudetakse määruse § 40 või siiski § 41.</p> <p>Muudatuse sõnastusest võib aru saada, et igal juhul, kui on vaja esitada andmeid „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse või kliimakindluse hindamise kohta, tuleb seda teha määruse lisa 2 ja 3 vormil. Siiski peab jääma võimalus kehtestada toetuse andmise tingimustes erinevaid variante. Kui toetuse andmise tingimustes on seatud vastavuskriteeriumid selliselt, et iga toetatav tegevus vastab „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele ning kliimakindlus on tagatud ja piisab taotleja ning toetuse saaja vastavast kinnitusest nõuete järgmise kohta, ei peaks olema vajalik esitada määruse lisa 2 ja 3 vormi.</p> <p>Teatud juhtudel ei pea kliimakindluse tagamise kohta esitama andmeid mõlema osa kohta: kliimamuutuste leevendamine ja</p>	<p>eelnõus viidanud huvide konflikti vältimise nõudele. Auditeeriv asutus on seni olnud seisukohal, et lihtsustatud kulusid ei kontrollita (ka riigihangetes). Neid nõudeid ei saa hetkel kehtestada, sest lihtsustatud kuludele seatud kontrollide ulatus ei ole veel selge. Saame selle ettepaneku juurde tagasi tulla, kui uus Euroopa Komisjoni juhised on vastu võetud ja auditeeriva asutusega on kontrollide ulatus läbi räägitud. Kui kontrollikohustused on selged, siis saab ka selgust, millised nõuded lihtsustatud kuludele kehtestada.</p> <p>Täiendamise ettepanek nr 3. Mitte arvestatud. Kohustuslik lihtsustamise reegel tuleneb ühissätete määrusest ja see kohaldub projektidele kogumaksumusega kuni 200 000 eurot. See, kas käibemaks on projektis abikõlblik või mitte, tuleneb ühendmääruse § 17 punktist 13 ning sõltub sellest, kas käibemaks on käibemaksuseaduse alusel tagasi saadav või mitte. Seega käibemaksu näitamine projekti kogumaksumuses ei ole põhjendatud. Projekti kogumaksumus võib sisaldada lisaks käibemaksule veel teisi kulusid, mis ei ole abikõlbmatud.</p>
--	--	---

	<p>kliimamuutustega kohanemine. Seega peab jääma võimalus toetuse andmise tingimustes lubada esitada kliimakindluse tagamise kohta andmed vaid kliimamuutustest tingitud riskidega arvestamise kohta.</p> <p>Euroopa Komisjoni teatises nr 2021/C 373/01 „Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021– 2027“(ELT C 373, 16.9.2021, lk. 1–92) on välja toodud erisused, milliste taristuprojektide korral ei ole vaja CO2-jalajälge hinnata. Üheks nendest on vihma-ja reovee kogumise võrgud. Kombineeritud sademeveelahenduste toetamine vähendab reoveepuhastite koormust ja aitab leevendada üleujutuste mõju tiheasustusaladel. Seega, kui meede on suunatud kombineeritud sademeveelahendustele, siis eespool nimetatud kiimakindluse täiendav analüüs (kliimamuutuste leevendamise osa) ei ole projektide rakendamisel nõutud. Taotleja peab toetuse saamisel arvestama vaid kliimamuutustest tingitud riskidega.</p> <p>Teeme ettepaneku sõnastada määruse eelnõu punkt 28 järgmiselt:</p> <p>(21) Toetatava tegevuse vastavuse kohta „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele või taristuinvesteeringu kliimakindluse tagamise kohta, esitab taotleja või toetuse saaja andmed vastavalt määruse lisale 2 või lisale 3, kui nii on sätestatud toetuse andmise tingimustes. „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavus tähendab, et toetatavad tegevused ei või kahjustada oluliselt ühtegi kuuest keskkonnaeesmärgist: kliimamuutuste leevendamine, kliimamuutustega kohanemine, vee- ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse, üleminek ringmajandusele, saastuse vältimine ja tõrje, elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine.;</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada seletuskirja selgitusega:</p> <p>Toetuse andmise tingimustes võib sätestada, et taotlusega koos esitab taotleja või projekti elluviimisel esitab toetuse saaja toetatava tegevuse vastavuse kohta „ei kahjusta</p>	
--	---	--

	<p>oluliselt“ põhimõttele või taristuinvesteeringu kliimakindluse tagamise kohta andmed. Toetuse andmise tingimustes tuleb sätestada, kas andmed esitatakse eelnõukohase määruse lisa 1 või lisa 2 kohaselt või mingil muul moel, nt toetuse andmise tingimuste lisa vormil või toetuse andmise tingimustes endas sätestatud andmete koosseisus.</p> <p>Palume täpsustada määruse muutmise eelnõu seletuskirja, kuidas toimitakse juba kehtivate toetuse andmise tingimustega.</p> <p>8. Määruse eelnõu punktiga 32 sõnastatakse paragrahvi 48 lõike 1 teine lause järgmiselt: „Paragrahvi 7 lõike 2 kohane projektide hindamismetoodika kooskõlastatakse korraldusasutuse ja rakendusasutusega, kes nõustab riigi pikaajalises arengustrateegias kinnitatud strateegilistesse sihtidesse ja aluspõhimõttesse panustamist vastavalt oma vastutusvaldkonnale, vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis enne veebilehel avaldamist.“;</p> <p>Määruse eelnõu § 7 lõikes 2 on kasutatud väljendit „valikukriteeriume ja -metoodikat täpsustav hindamismetoodika“. Soovitame kasutada ka siin „projektide hindamismetoodika“ asemel väljendit „valikukriteeriume ja -metoodikat täpsustava hindamismetoodika“.</p> <p>Palume teha lisaks järgmised muudatused Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määru nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“:</p> <p>1. Palume tunnistada kehtetuks määruse § 10 lõige 3, kui ebavajalik ülereguleerimine arvestades, et partner, kes pole hankija, peab järgima ostumenetluse reegleid.</p> <p>2. Palume täiendada määruse § 11 lõiget 3 lauseosaga „välja arvatud lihtsustatud kulude kasutamisel“ ning sõnastada see järgmiselt:</p>	
--	--	--

	<p>(3) Kui toetuse saaja ei pea järgima riigihangete seadust ja asja, teenuse või ehitustöö (edaspidi ost) abikõlblik maksumus ilma käibemaksuta on võrdne 20 000 euroga või sellest suurem, peab ta ostu maksumuse väljaselgitamiseks korraldama ostumenetluse lähtuvalt lõigetest 4–7 ning toetuse andmise tingimustes sätestatud nõuetest, välja arvatud lihtsustatud kulude kasutamisel.</p> <p>Palume lisada seletuskirja muudatuse kohta selgituse: Toetuse saaja ei pea viima läbi ostumenetlust, kui projekti toetatakse lihtsustatud kulude arvestuse alusel.</p> <p>3. Palume täiendada § 18 lõiget 1 lauseosaga „koos käibemaksuga“ ning sõnastada see järgmiselt:</p> <p>(1) Projekti, kogumaksumusega kuni 200 000 eurot koos käibemaksuga, toetatakse lihtsustatud kulude arvestuse alusel, välja arvatud riigiabi andmisel ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060 nimetatud Ühtekuuluvusfondist toetatava projekti korral. Tegelik kuludena võib hüvitada vaid neid kulusid, millelt arvestatakse ühtset määra. Kui teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas lihtsustatud kulusid ei kasutata, peab seirekomisjon selle Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 53 lõike 2 kohaselt heaks kiitma.</p>	
Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus	<p>1. Ühendmääruse § 11 lg 7 p 3. Toetame selle regulatsiooni üleviimist § 11 lõikest 4 lõikesse 7 (ehk väljaspool riigihangete registris toimuvale ostumenetlusele), kuid ei nõustu varasema § 11 lõike 4 p 4 sõnastuse laiendamisega, kuivõrd neid seoseid ei ole võimalik kontrollida. Palume sõnastus jätta endiseks: väljavalitud pakkumuse esitanud pakkuja ja toetuse saaja ning nende osanik, aktsionär, liige või juhtorgani liige ei tohi omada osalust üksteise äriühingus ega kuuluda üksteise juhatusse või nõukokku. Selliselt on see säte konkreetne, üheselt mõistetav ja äriregistri andmetele tuginedes kontrollitav. Samas ei pruugi sõnastuse kärpimine seada ohtu ostumenetluse korrektsuse, kuivõrd läbi teiste põhimõtete (ostumenetluses koheldakse</p>	<p>1. Mitte arvestatud. Vaata Kliimaministeeriumi peamise ettepaneku vastust. Selgitame, et kontrollikohustus on üldjuhul e-äriregistri põhine. Kui kontrollijal tekivad kahtlused, siis on vajalik detailsemalt uurida isikute vahelisi seoseid.</p> <p>2. Kuna ühendmääruse ostumenetluse nõuded muutuvad leebemaks, on võimalik kohaldada leebemat uut regulatsiooni ka juba olemasolevatele rikkumistele. Kui esinevad haldusmenetluse uuendamise alused, saab menetluse uuendada nii toetuse saaja kui rakendusüksuse enda algatusel.</p> <p>3. Mitte arvestatud. Leiame, et praktikas on võimalik FKO määra kaaluda</p>

	<p>isikuid võrdselt ja ühetaoliselt, ostumenetlus viiakse läbi läbipaistvalt ja kontrollitavalt jt) on tagatud füüsiliste isikute seotusest tulenevate mõjude kõrvaldamine. Ehk siis juhul, kui nt sugulussidemete esinemise tõttu on mõnele ostumenetluses osalejale tehtud kättesaadavaks rohkem infot võrreldes teiste pakkujatega, saab sellise ostumenetluse tunnistada ühendmääruse § 11 lõike 4 üldpõhimõtetele mittevastavaks ning rakendada korrektsioone. Kui aga sugulussidemetest hoolimata on ostumenetlus korrektne, st ei ole tuvastatud võimalikke vastuolusid üldpõhimõtetega ning selle raames on tehtud konkurentsipõhine pakkumine, ei olekski põhjendatud sellise pakkumise kõrvale jätmine üksnes põhjusel, et teatud isikud on omavahel suguluses. Seejuures on rakendusüksuse kontrollivõimalused isikute sugulussidemete tuvastamiseks vägagi piiratud kui mitte võimatud ning isegi kui oleks täidetud eeldus vastavaks kontrolliks (nt ligipääs rahvastikuregistrile), siis kaasneks sellega ebamõistlikult suur halduskoormus (nt hõlmates toetuse saaja/ ettevõtja töötaja kui ostumenetluse läbiviija seoste kontrolli nii sugulussidemeid (otse- või külgoontes sugulased, abikaasad, elukaaslased) kui ka muid võimalikke sõltuvuse olukordi (nt võlgnevus ettevõtte ees või soov ettevõttelt vastusooritust saada) silmas pidades.</p> <p>2. Ühendmääruse § 11 lõige 10 ja § 52.</p> <p>Kuivõrd § 11 lõikes 10 lisatakse erandid, millistel juhtudel ostumenetlust ei pea läbi viima, tuleks see säte jõustada tagasiulatuvalt alates ühendmääruse jõustumisest. Praegu kehtiva ühendmääruse kohaselt on selliste erandite puudumise tõttu mittehankijad ebavõrdses seisundis võrreldes hankijatega, kellel on riigihangete seaduses sellised erandid sätestatud. Sellise ebavõrdsuse likvideerimine on vajalik tagasiulatuvalt. See väldiks ka olukordi, kus mingil perioodil mittehankijate poolt selliste ostude tegemine tunnistatakse rikkumiseks, mis ei oleks õiglane ega vajalik (nt kui mõni mittehankija on sõlminud rendilepingu, mille kulud on projektis vajalikud ja abikõlblikud).</p> <p>3. Lisaks teeme ettepanku täiendada § 35</p>	<p>olemasoleva sätte alusel. Esineb selliseid rikkumisi, mis on oma olemuselt nii rasked, et proportsionaalne FKO määr on alati suurem kui näiteks 50 protsenti. Iga rikkumise puhul tuleb esmalt selle laadist ja olemusest tulenevalt leida ühendmääruse § 35 lõikes 1 sätestatud määradest kaalumise lähtepunkt, mis on maksimaalne võimalik FKO määr ning seejärel asjaolusid kogumis arvestades põhjendada ja kaalutleda väiksemat määra.</p>
--	--	--

	<p>ning sätestada korrektsioonimäärad ostumenetluste rikkumiste puhul. Hetkel kehtiva ühendmääruse kohaselt on korrektsioonide puhul protsendimäärad sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10, 25, 50, 75 või 100 protsenti. Leiame, et ostumenetluste korral oleksid kohaldatavad korrektsioonimäärad 2, 5, 10 ja 25% sõltuvalt ostumenetluse rikkumise laadist ja mõjust. Selline rikkumise liigist (ostumenetluse puhul) tulenevate korrektsioonimäärade sätestamine ühendmääruses lihtsustaks menetlust (korrektsiooniotsuste kaalutluste osas, kus kaalutleda tuleb vähemate määrade vahel) ja vähendaks sellele kuluvat ressursi. Samuti aitaks kaasa toetuse saajate võrdsele kohtlemisele, kuna looks sarnase lähenemise eelmise rahastusperioodiga ning ka ühetaolisema kohaldamise erinevate rakendusüksuste vahel.</p>	
--	---	--